

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 5 AVRIL 1938.

**Projet de Loi
relatif à l'Organisation Judiciaire.**

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi que le Gouvernement a l'honneur de présenter à vos délibérations, comporte une série de mesures d'organisation judiciaire.

Au tribunal de première instance de Liège l'arriéré est important. Le président du tribunal et le procureur du Roi signalent cependant que les magistrats du siège donnent le maximum d'efforts que l'on peut normalement exiger et que la bonne volonté des suppléants et même celle des avocats assumés est mise à contribution plus que de raison. Ils sont d'avis que la création de deux places de juge, à défaut de trois, suffirait à la condition que les nouveaux titulaires soient expérimentés et très zélés. Le premier président de la Cour d'appel et le procureur général appuient cette opinion; ils signalent l'urgence.

En 1936, l'arriéré correctionnel était de 3,655 affaires; il a été de 3,900 en 1937. Au civil, l'exercice 1936 accusait 3,214 affaires anciennes et 1,545 nouvelles; 1,412 ont été jugées, il en restait 3,028 à juger au 31 décembre. En 1937, les chiffres correspondants ont été : 3,028, 1,505, 1,371 et 3,012.

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 5 APRIL 1938.

**Wetsontwerp
betreffende de Rechterlijke Inrichting.**

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Het wetsontwerp dat de Regeering de eer heeft U ter bespreking voor te leggen, bevat een reeks maatregelen betreffende de rechterlijke inrichting.

In de rechtbank van eersten aanleg te Luik is de achterstand aanzienlijk.

De voorzitter van de rechtbank en de procureur des Konings wijzen er nochtans op dat de magistraten er zich al de inspanning getroosten die normaal van hen kan worden vereischt, en dat er, meer dan redelijk is, gebruik wordt gemaakt van de welwillendheid van de plaatsvervangers en zelfs van de bijgeroepen advocaten. Zij zijn van meening dat de oprichting van twee, zooniet van drie plaatsen van rechter zou volstaan, mits de nieuwe titularissen ervaren en zeer vlijtige magistraten wezen. De eerste voorzitter van het Hof van Beroep en de procureur-generaal treden die meening bij; zij wijzen op den dringenden aard van de zaak.

In 1936 was er, in correctionelee zaken, een achterstand van 3,655 zaken; in 1937 bedroeg die achterstand 3,900 zaken. In burgerlijke zaken, heeft men, gedurende het jaar 1936, 3,214 oude en 1,545 nieuwe zaken geboekst; 1,412 er van zijn berecht geworden; 3,028 moesten er op 31 December nog afgehandeld worden. In 1937 bedroegen de corresponderende cijfers : 3,028, 1,505, 1,371 en 3,012.

A ce jour, le tribunal a réussi à apurer l'arriété correctionnel, ce qui est le résultat de prestations anormales et qui ne peuvent être que momentanées; l'arriéré civil a été lui aussi entamé, mais il reste tellement important que l'afflux des affaires nouvelles compense aisément ce qui peut en être éliminé. Les autorités judiciaires ont constaté que des plaideurs las d'attendre acceptent des transactions dommageables ou même renoncent à leurs droits. On ne peut admettre que la disparition lente d'un arriéré soit le fruit d'un sorte de carence de la justice.

A Bruges, l'importance de l'arrondissement et le nombre croissant des affaires dont la Cour d'assises et le tribunal sont saisis, justifient la création d'une nouvelle place de juge.

La création de cette place permettra la nomination d'un troisième juge à l'instruction.

Les autorités judiciaires sont unanimes à demander qu'il en soit ainsi. En comparaison du tribunal de Mons qui compte le président, deux vice-présidents et douze juges dont quatre juges d'instruction, le tribunal de Bruges comptera le président, deux vice-présidents et dix juges dont trois juges d'instruction.

Au parquet du Tribunal de première instance de Bruxelles les autorités judiciaires signalent un accroissement si considérable du nombre des affaires, que la situation deviendrait grave s'il n'y était tout de suite porté remède par la création d'une nouvelle place

Voor het oogenblik is de rechtbank, dank zij ongewone prestaties die niet dan tijdelijk kunnen worden geëischt, er in geslaagd den achterstand in correctioneele zaken in te halen; ook met de afhandeling van de achterstallige burgerlijke zaken werd een aanvang gemaakt, maar die achterstand is nog steeds zoo aanzienlijk dat de omvang van de nieuw aankomende zaken gemakkelijk opweegt tegen den omvang van de zaken waaraan een einde kon worden gemaakt. De rechterlijke overheden hebben vastgesteld dat sommige rechtzoekenden, het wachten moe, zich ten slotte tevreden stellen met een voor hen schadelijk vergelijk, of zelfs van alle aanspraak op hun rechten afzien. Het ware niet aannemelijk dat de achterstand stilaan zou verdwijnen dank zij het feit dat de rechtsbedeeling als het ware aan haar opdracht zou tekort komen.

Het voor Brugge gedane voorstel, een nieuwe plaats van rechter op te richten, is gewettigd door de belangrijkheid van het arrondissement en de toeneming van het aantal zaken die bij het Hof van Assisen en de rechtbank aanhangig worden gemaakt.

Door de oprichting van die plaats zal het mogelijk zijn een derden rechter met het onderzoek der zaken te belasten.

De rechterlijke overheden vragen eenparig dat tot dien maatregel zou worden besloten. Vergeleken bij de rechtbank te Bergen, die een voorzitter, twee ondervoorzitters en twaalf rechters telt, waaronder vier onderzoeksrechters, zal de rechtbank te Brugge bestaan uit den voorzitter, twee ondervoorzitters en tien rechters waaronder drie onderzoeksrechters.

De rechterlijke overheden wijzen er op dat in het parket van de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, het aantal zaken in zulke aanzienlijke mate is gestegen, dat de toestand bedenkelijk wordt zoo hij niet onmiddellijk wordt verholpen door de oprichting

dé substitut de procureur du Roi de complément.

* *

Les autres dispositions du projet sont des corollaires de lois adoptées précédemment.

L'article 2 donne un maximum d'utilité à l'institution du tribunal de police. Il prévoit que sa juridiction peut être étendue au delà des limites qui lui sont assignées, sauf à ne pas dépasser celles de l'arrondissement judiciaire.

Il semble qu'ici la notion des cantons limithrophes aurait été trop étroite. Elle aurait dans certains cas fait échec à une répartition territoriale rationnelle des justices de paix.

* *

L'article 3 reprend, en l'appliquant aux justices de paix, les dispositions des lois des 29 mars 1929 et 2 juillet 1930 qui ont établi un régime identique pour les places de magistrat dans les tribunaux de première instance.

* *

L'article 4 est la conséquence des dispositions de la loi du 18 octobre 1908 sur le Gouvernement du Congo Belge. L'article 33 de cette loi permet aux magistrats belges autorisés à accepter un poste dans la magistrature de la Colonie de conserver leur ancienneté et leurs droits à l'avancement dans la magistrature de la métropole.

Le texte nouveau assure pendant le temps où le magistrat nommé dans la Colonie, y remplit ses attributions, le fonctionnement de la juridiction à laquelle ce magistrat continue d'ap-

van een nieuwe plaats van bijgevoegd substituut-procureur des Konings.

* *

De andere bepalingen van het ontwerp zijn het natuurlijk gevolg van vroeger aangenomen wetten.

Artikel 2 maakt de instelling der politierechtbank zoo doeltreffend mogelijk. Het voorziet dat de rechtsmacht van die rechtbank zich tot over de haar toegewezen grenzen kan uitstrekken, met dien verstande dat zij de grenzen van het rechterlijk arrondissement niet zal overschrijden.

Ze tot de aanpalende kantons begrenzen ware blijkbaar onvoldoende geweest. Zulks ware in sommige gevallen een beletsel geweest voor een rationeele territoriale verdeling der vredegerichten.

* *

Door artikel 3 worden, met toepassing op de vredegerichten, de bepalingen overgenomen welke vervat zijn in de wetten van 29 Maart 1929 en 2 Juli 1930, die een soortgelijke regeling voorzien voor de plaatsen van magistraat in de rechtbanken van eersten aanleg.

* *

Artikel 4 is een gevolg van de bepalingen der wet van 18 October 1908 op de Regeering van Belgisch-Congo. Artikel 33 van die wet laat aan de Belgische magistraten, die er toe gemachtigd werden een functie in de magistratuur der Kolonie te aanvaarden, hun ancienniteit en hun rechten op bevordering in de magistratuur van het Moederland behouden.

Door den nieuwen tekst wordt, gedurende den tijd dat de in de Kolonie benoemde magistraat aldaar zijn ambt uitoefent, de werking verzekerd van de rechtsmacht waartoe die magistraat

partenir. Il autorise le Roi à nommer, dans ce cas, près de cette juridiction, un magistrat de complément.

* * *

L'article 5 permet de nommer greffier en chef d'une cour d'appel, au même titre que les docteurs en droit, les candidats qui ont rempli, pendant dix années, les fonctions de greffier d'une cour d'appel.

S'il est désirable que le chef administratif du greffe de la cour d'appel justifie d'un minimum de connaissances juridiques, il convient avant tout que son expérience de l'activité du greffe lui donne l'autorité de direction. Ceci s'impose d'autant plus qu'à l'inverse de ce qui était le cas lors de l'adoption du régime de la loi du 18 juin 1869, le greffier en chef d'une cour d'appel a pour charge essentielle la direction de travaux d'ordre administratif.

* * *

Les dispositions du présent projet de loi sont d'une urgence exceptionnelle; elles s'imposent par des nécessités absolues. Dans la pensée du Gouvernement ce projet aurait dû comprendre une disposition élevant le tribunal de Bruges à la première classe. La situation du Trésor ne permet pas de réaliser cette mesure qui devra être remise à plus tard.

Le Ministre de la Justice,

blijft behooren. Deze tekst machtigt den Koning, in dat geval, een bijgevoegd magistraat bij die rechtsmacht te benoemen.

* * *

Artikel 5 laat toe tot hoofdgriffier van een hof van beroep te benoemen, ten zelfden titel als de doctors in de rechten, de kandidaten die gedurende tien jaar het ambt van griffier bij een hof van beroep hebben waargenomen.

Zoo het wenschelijk is dat het administratief hoofd van de griffie van het hof van beroep van een minimum juridische kennissen blijk geve, dient in de eerste plaats zijne ervaring van de werkzaamheden eener griffie hem de autoriteit om te besturen te waarborgen. Dit is des te noodzakelijker daar, in tegenstelling met wat het geval was bij de aanneming van het regime van de wet van 18 Juni 1869, het bestuur van de werkzaamheden van administratieven aard de bijzonderste taak is van den hoofdgriffier van een hof van beroep.

* * *

De bepalingen van dit wetsontwerp zijn van buitengewoon dringenden aard; zij zijn door een volstrekte noodzakelijkheid geboden. Naar de opvatting van de Regeering moest dit ontwerp een bepaling bevatten waarbij de rechtbank te Brugge tot de eerste klasse werd verheven. De toestand van de Schatkist is niet van dien aard dat deze maatregel, die tot een nader tijdstip zal dienen uitgesteld, thans kan worden verwezenlijkt.

De Minister van Justitie,

DU BUS DE WARNAFFE.

**Projet de Loi
relatif à l'Organisation judiciaire.**

Léopold III,

ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter, en Notre Nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE PREMIER.

Il est créé deux nouvelles places de juges au Tribunal de première instance de Liège, une nouvelle place de juge au Tribunal de première instance de Bruges et une nouvelle place de substitut du Procureur du Roi de complément à Bruxelles.

ART. 2.

Lorsque le titulaire d'une justice de paix est exclusivement chargé d'assurer le service du tribunal de police, le Roi peut étendre la compétence territoriale de ce juge à d'autres cantons du même arrondissement judiciaire et prescrire, en même temps, les mesures transitoires nécessaires.

ART. 3.

Par dérogation à la loi du 20 juillet 1926, de surséance à certaines nominations judiciaires dont les effets sont prorogés par la loi du 18 août 1928, le Roi peut, après avoir pris l'avis du Premier Président de la Cour d'appel, et celui du Procureur Général, nommer aux places de juge de paix et aux places

**Wetsontwerp
betreffende de Rechterlijke Inrichting.**

Leopold III,

KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onzen Naam, bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

EERSTE ARTIKEL.

In de rechtbank van eersten aanleg te Luik worden twee, in de rechtbank van eersten aanleg te Brugge wordt één nieuwe plaats van rechter opgericht, alsook een nieuwe plaats van bijgevoegd substituut-procureur des Konings te Brussel.

ART. 2.

Wanneer een titularis van een vrede-gerecht uitsluitend met de bediening van een politierechtbank is belast, kan de Koning de territoriale bevoegdheid van dien rechter tot andere kantons van hetzelfde rechterlijk arrondissement uitbreiden en tevens de noodige overgangsmaatregelen treffen.

ART. 3.

Met afwijking van de wet van 20 Juli 1926 tot schorsing van sommige benoemingen tot rechter, waarvan de uitwerking door de wet van 18 Augustus 1928 werd verlengd, kan de Koning, na het advies van den Eersten Voorzitter van het Hof van Beroep en dat van den Procureur-Generaal te

de greffier de justice de paix existantes, à la date du dépôt du projet de loi du 20 novembre 1925 relatif à la réduction du personnel des Cours et Tribunaux.

ART. 4.

Le Roi peut nommer des magistrats de complément pour remplir les fonctions des magistrats belges autorisés à accepter un poste dans la magistrature de la Colonie, par application de l'article 33 de la loi du 18 octobre 1908 sur le Gouvernement du Congo Belge.

ART. 5.

Les mots : « ou s'il n'a rempli pendant dix ans les fonctions de greffier de Cour d'appel » sont ajoutés à l'article 78, alinéa 1er, de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire, modifié par la loi du 2 juin 1927, à la suite des mots : « s'il n'est docteur en droit ».

Donné à Bruxelles, le 4 avril 1938.

hebben ingewonnen, benoemen tot de plaatsen van vrederechter en tot de plaatsen van vredegerechtsgriffier, welke bestonden op den dag waarop het wetsontwerp van 20 November 1925 tot vermindering van het personeel der hoven en rechtbanken ingediend werd.

ART. 4.

De Koning kan bijgevoegde magistraten benoemen om de functie te vervullen van de Belgische magistraten die er toe gemachtigd werden een ambt in de magistratuur der Kolonie te aanvaarden, bij toepassing van artikel 33 der wet van 18 October 1908 op de Regeering van Belgisch-Congo.

ART. 5.

Aan artikel 78, eerste lid, van de wet van 18 Juni 1869, op de rechterlijke inrichting, gewijzigd bij de wet van 2 Juni 1927, worden na de woorden « indien hij niet doctor in de rechten is » de woorden toegevoegd : « of indien hij niet gedurende tien jaar het ambt van griffier bij een hof van beroep heeft waargenomen ».

Gegeven te Brussel, den 4ⁿ April 1938.

LÉOPOLD.

Par le Roi :
Le Ministre de la Justice,

DU BUS DE WARNAFFE.

Van 's Konings wege :
De Minister van Justitie,